

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Grollové a soudkyň JUDr. Lenky Broučkové a JUDr. Milady Uhlířové ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]
bytem [adresa]
zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného]
bytem [adresa]

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

o zaplacení 250 000 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. listopadu 2021, č. j. 56 Cm 142/2017-108,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se:

- a) potvrzuje ve výroku I. v části, ve které soud prvního stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 250 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně ode dne 12. 5. 2017 do zaplacení;
- b) mění ve zbývající části výroku I. tak, že žaloba o zaplacení zákonného úroku z prodlení ve výši 8,05% ročně z částky 250 000 Kč ode dne 1. 4. 2017 do 11. 5. 2017, se zamítá.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů 164 392 Kč k rukám jeho zástupce do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou soudu prvního stupně dne 26. 7. 2017 se žalobce vůči žalovanému domáhal zaplacení částky 250 000 Kč, spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně ode dne 1. 4. 2017 do zaplacení z právního důvodu smlouvy o převodu podílu ze dne 31. 3. 2015.
2. Rozsudkem ze dne 27. 2. 2018, č. j. 56 Cm 142/2017-69, soud prvního stupně žalobu v celém rozsahu zamítl. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 16. 6. 2021, č. j. 7 Cmo 107/2018-90, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání je důvodné, neboť napadený rozsudek je nepřezkoumatelný. Vytkl soudu prvního stupně, že z odůvodnění napadeného rozsudku nevyplývá, kdy došlo ke složení peněz do soudní úschovy dle § 1953 odst. 1 o. z., a kdy tudíž došlo k zániku dluhu. Z odůvodnění ani nevyplývá, z jakého důvodu dlužník do soudní úschovy peníze složil a zda tedy důvodem úschovy byl některý z důvodů uvedených v § 1953 odst. 1 o. z. Musí se přitom jednat o důvody objektivní, nikoliv subjektivní. Z odůvodnění není ani zřejmé, proč nemohl dlužník plnit na bankovní účet uvedený ve výzvě k plnění ze dne 4. 5. 2017, když právní úprava změnu místa plnění na základě oznámení věřitele připouští (§ 1955 odst. 1 věta druhá a § 1956 o. z.). A konečně nelze pominout, že předmětem řízení je zaplacení částky 250 000 Kč s příslušenstvím. Z odůvodnění rozsudku však není zřejmé, že došlo k náhradnímu plnění právě této částky.
3. Rozsudkem uvedeným v záhlaví soud prvního stupně ve výroku I. rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 250 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 1. 4. 2017 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku. Ve výroku II. soud rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 141 160 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce.
4. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že mezi žalobcem a žalovaným byla dne 31. 3. 2015 uzavřena smlouva o úplatném převodu podílu, kterou se žalovaný zavázal zaplatit žalobci kupní cenu 6 069 000 Kč ve dvou splátkách s tím, že první splátka ve výši 4 069 000 Kč byla splatná nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne uzavření smlouvy o úplatném převodu obchodního podílu do advokátní úschovy na ujednaný účet a druhá část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč byla splatná nejpozději do 31. 3. 2017 bezhotovostním převodem na účet č. [bankovní účet]. Tento účet byl následně zrušen. Žalovaný zaplatil část druhé splátky ve výši 1 500 000 Kč dne 3. 8. 2015 na účet žalobce odlišný od výše uvedeného účtu ve smlouvě o úplatném převodu podílu z 31. 3. 2015 a žalobce toto plnění nevrátil. Žalovaný též zaplatil část druhé splátky ve výši 250 000 Kč dne 14. 10. 2015 v hotovosti a žalobce toto plnění nevrátil. Žalobce prostřednictvím svého zástupce vyzval dopisem ze dne 4. 5. 2017 žalovaného k úhradě druhé splátky 2 000 000 Kč za převod části podílu na účet advokátní úschovy č. [bankovní účet] do 11. 5. 2017, kdy součástí dopisu bylo i upozornění na zrušení účtu, na něj mělo být původně plněno a upozornění na to, že se žalobce nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, kdy dopis byl žalovanému doručen dne 10. 5. 2017. Žalovaný v reakci na to dopisem ze dne 17. 5. 2017 sdělil žalobci, že dne 14. 10. 2015 uhradil v hotovosti žalobci částku 250 000 Kč a dne 3. 8. 2015 byla uhrazena částka 1 500 000 Kč. Žalovaný požadoval s ohledem na trestní kariéru žalobce úředně ověřenou plnou moc a úředně ověřenou výzvu k úhradě zbylé částky na konkrétní účet. Dne 19. 5. 2017 podali žalovaný a [jméno] [příjmení] k Obvodnímu soudu pro Prahu 4 návrh na přijetí částky 2 000 000 Kč do soudní úschovy, kdy usnesením uvedeného soudu ze dne 9. 8. 2017, č. j. 34 Sd 45/2017-20, bylo rozhodnuto o přijetí uvedené částky do úschovy jako splnění závazku dle smlouvy o úplatném převodu podílu ze dne 1. 3. 2015.

5. Na zjištěný skutkový stav aplikoval soud prvního stupně § 1955 odst. 1, § 1956, § 1957 odst. 1 a § 1953 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“).

6. Soud uvedl, že při právním hodnocení věci byl vázán právním názorem vysloveným odvolacím soudem v usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 7 Cmo 107/2018-90, v tom smyslu, že shora uvedená právní úprava připouští změnu místa plnění na základě oznámení věřitele podle § 1955 odst. 1 věty druhé a § 1956 o. z.

7. Poté soud učinil právní závěr, že účet, na který měla být zaplacená druhá splátka kupní ceny obchodního podílu, byl zrušen a žalobce sdělil žalovanému skrze svého zástupce jiný účet, na který mělo být plněno. V souladu se závazným právním názorem odvolacího soudu tak došlo k efektivnímu určení nového místa plnění sdělením účtu, na který má být plněno, zástupcem žalobce. Pokud žalovaný namítal, že plná moc a výzva k plnění by měly být opatřeny úředně ověřeným podpisem žalobce, takový požadavek je nedůvodný, když nevyplývá z žádného právního předpisu. Na tom nemůže ničeho změnit ani okolnost, že žalobce byl toho času ve výkonu trestu odnětí svobody. Nedůvodná je i námitka žalovaného, že výzvou k plnění po něm byla požadovaná částka podstatně vyšší, než kolik skutečně dlužil. Taková okolnost nemá vliv na určení místa plnění, nanejvýš může předznamenávat budoucí spor účastníků, zda pohledávka byla uhrazena v celém rozsahu. Nepřípadný je i poukaz žalovaného na § 1957 odst. 1 o. z., když toto ustanovení neupravuje určení místa plnění, nýbrž okamžik splnění v případě, že je plněn peněžitý dluh prostřednictvím poskytovatele platebních služeb. Uvedená námitka žalovaného navíc odporuje závaznému právnímu názoru vyjádřenému odvolacím soudem. S ohledem na to, že výzvou zástupce žalobce žalovanému došlo k efektivnímu určení nového místa plnění, nebyl zde žádný důvod naplňující hypotézu § 1953 odst. 1 o. z., upravujícího náhradní plnění do soudní úschovy. Zjevně nemohlo jít o situaci, že věřitel je neznámý nebo odmítl bezdůvodně plnění přijmout nebo, že dlužník je bez své vinny v nejistotě, kdo je věřitelem. Nemůže jít ani o situaci, že věřitel je nepřítomný, když žalovanému bylo určeno, na jaký účet může svůj dluh splnit a nebyla zde ani žádná jiná důležitá příčina na straně žalobce jakožto věřitele, když, jak už bylo uvedeno, z žádného právního předpisu nevyplývá povinnost, aby plná moc a výzva k plnění na nový účet byly opatřeny úředně ověřenými podpisy, a to ani s přihlédnutím k tomu, že žalobce se nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody. Stejně tak je z hlediska efektivního určení nového platebního místa bezvýznamné, zda ve výzvě požadovaná částka se svou výší shodovala se skutečnou výší dluhu žalovaného. S ohledem na uvedené nebyly dány důvody pro plnění do soudní úschovy, a proto složením finančních prostředků, lhostejno v jaké výši, do soudní úschovy žalovaným nedošlo (nemohlo dojít) ke splnění závazku žalovaného zaplatit zbylou část kupní ceny obchodního podílu ve výši 250 000 Kč, protože tento dluh žalovaného ke dni vyhlášení rozsudku trvá. Soud proto žalobě jako důvodné a po právu vyhověl a uložil žalovanému, aby zaplatil žalobci 250 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ode dne 1. 4. 2017 do zaplacení. Právo žalobce na úrok z prodlení vyplývá z § 1970 o. z., ve spojení s nařízením vlády č. 351/2013 Sb., kdy prvním dnem prodlení je den 1. 4. 2017, tedy den bezprostředně následující po dni splatnosti druhé části kupní ceny sjednané ve smlouvě o úplatném převodu podílu ze dne 31. 3. 2015. Nákladový výrok je odůvodněn § 142 odst. 1 o. s. ř.

8. Do tohoto rozsudku podal žalovaný včasné odvolání, a to z důvodu uvedených v § 205 odst. 2 písm. c), e) a g) o. s. ř. Namítl, že prvoinstanční soud si zjevně nesprávně vyložil důvody vedoucí Vrchní soud v Praze (soud odvolací) ke zrušení rozsudku prvoinstančního soudu ze dne 27. 2. 2018 uvedené v jeho usnesení. Vrchní soud v Praze výslovně v předmětném usnesení uvedl, že důvodem zrušení rozsudku prvoinstančního soudu je jeho nepřezkoumatelnost, neboť z něj nevyplývá, kdy došlo ke složení peněz do úschovy a tím k zániku dluhu, z jakého důvodu dlužník peníze do soudní úschovy složil a proč nemohl dlužník plnit na bankovní účet uvedený ve výzvě z 4. 5. 2017 Vrchní soud v Praze tedy vyzval prvoinstanční soud k tomu, aby v rámci svého odůvodnění uvedl výše popsané skutečnosti, tedy aby náležitě své rozhodnutí zdůvodnil, nikoliv aby žalobě v plném rozsahu vyhověl pro změnu místa plnění. Z usnesení se v žádném

jeho bodu nepodává, že by výzvou k plnění ze dne 4. 5. 2017 došlo k efektivní změně místa plnění. Prvoinstanční soud převzal ze závazný právní názor odvolacího soudu, který však z jeho usnesení nevyplývá, v důsledku čehož dospěl k nesprávnému právnímu posouzení věci ohledně efektivní změny místa plnění, k níž dojít s ohledem na absenci vzájemné dohody smluvních stran o jeho změně, nemohlo. Nelze souhlasit ani s názorem prvoinstančního soudu, že jednostranným oznámením - dopisem právního zástupce žalobce ze dne 4. 5. 2017 - s uvedením nového čísla bankovního účtu, na který má být plněno, došlo k efektivnímu určení nového místa plnění. Z konstantní judikatury Nejvyššího soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. 33 Cdo 4288/2016) vyplývá, že je-li místo plnění určeno dohodou smluvních stran, nelze ho jednostranně změnit, nýbrž je nutné vyžádat souhlas druhé smluvní strany. Ke stejnému závěru, tedy že žádná ze stran smlouvy není oprávněná svévolně měnit smluvně sjednaný způsob plnění závazků, dospěl Nejvyšší soud rovněž v rozsudku ze dne 14. 4. 2021, sp. zn. 33 Cdo 4273/2019, a to s odkazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 32 Cdo 1604/2008, a ze dne 16. 1. 2013, sp. zn. 31 Cdo 3065/2009. Žalovanému proto nezbylo než v situaci, kdy před splatností jeho dluhu došlo ke zrušení místa plnění, přes absenci dohody o změně místa plnění a přes vědomí o dosažení účinku soluče (zániku závazku) toliko připsáním dlužné částky na smluvně sjednaný a žalobcem pro žalovaného z neznámého důvodu zrušený bankovní účet žalobce, dostat své povinnosti vyplývající pro něj ze smlouvy o převodu obchodního podílu ze dne 31. 3. 2015 splněním dluhu jediným možným (alternativním) způsobem plnění, a to složením dlužné částky do soudní úschovy podle § 1953 odst. 1 o. z. Dále žalovaný namítá, že prvoinstanční soud se v rozsudku omezil na pouhé povšechné konstatování, proč ten který jednotlivý důvod vedoucí žalovaného k postupu podle § 1953 odst. 1 o. z. sám o sobě není způsobilý odůvodnit splnění a tím zánik závazku složením dlužné částky do soudní úschovy. Soud první instance však nezohlednil žalovaným v soudním řízení opakovaně uváděné důvody uchýlení se ke složení dlužné částky do soudní úschovy, jejich vzájemné spojitosti a souvislosti, které tak dle přesvědčení žalovaného ve svém souhrnu naplnily zákonné podmínky náhradního splnění pro tzv. jinou důležitou příčinu na straně věřitele ve smyslu citovaného ustanovení o. z. Žalovaný dále podrobně rozvádí důvody, proč plnil na místo žalobci do soudní úschovy. Dle jeho názoru ke splnění a tím zániku závazku došlo složením dlužné částky do soudní úschovy, a to pro tzv. jinou důležitou příčinu na straně věřitele v těchto důvodech spočívající. Na závěr namítá, že rozsudek je vadný též v tom ohledu, že soud přiznal žalobci neprávem úrok z prodlení od 1. 4. 2017, neboť ještě před datem splatnosti byl smluvně sjednaný bankovní účet žalobce žalobcem svévolně zrušen. Byl to tedy žalobce, kdo zapříčinil nemožnost splnění ve lhůtě splatnosti. Žalovaný proto nemohl být v prodlení, které by zakládalo nárok žalobce na úrok z prodlení, a to minimálně do okamžiku, než k prvoinstančním soudem uvedené změně místa plnění mělo dojít, tedy než se o ni dozvěděl sám žalovaný. Jedná se o další pochybení, které zjevně vychází z nesprávného uchopení celého sporu ze strany prvoinstančního soudu. Dále namítl, že při rozhodování o náhradě nákladů řízení měl soud aplikovat § 150 o. s. ř., neboť dlužná částka byla a je pro žalobce po celou dobu vedení tohoto sporu u Obvodního soudu pro Prahu 4 přístupná, resp. žalobce si kdykoliv mohl a může zažádat o její vydání. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby rozsudek soudu prvního stupně byl změněn tak, že žaloba bude v celém rozsahu zamítnuta, případně aby napadený rozsudek byl odvolacím soudem zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

9. Žalobce ve vyjádření k odvolání žalovaného vyvrací jeho odvolací námitky, podrobně k tomu argumentuje a navrhuje, aby napadený rozsudek byl pro jeho věcnou správnost odvolacím soudem potvrzen.

10. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného je důvodné pouze částečně.

11. Podle § 207 odst. 1 zák. č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích (dále, ZOK) každý společník může svůj podíl převést na jiného společníka.

12. Podle § 1954 o. z. k řádnému splnění se vyžaduje, aby byl dluh splněn ve stanoveném místě. Nelze-li místo plnění zjistit ze smlouvy, povahy závazku nebo z účelu plnění, plní se v místě stanoveném zákonem.

13. Podle § 1955 odst. 1 o. z. nepeněžitý dluh plní dlužník v místě svého bydliště nebo sídla. Peněžitý dluh plní dlužník v místě bydliště nebo sídla věřitele.

14. Podle § 1956 o. z. má-li být plněno u věřitele a změnil-li věřitel po uzavření smlouvy své bydliště nebo sídlo, popřípadě umístění závodu nebo provozovny, nese věřitel zvýšené náklady a zvýšené nebezpečí, které tím dlužníku vzniknou.

15. Podle § 1957 odst. 1 o. z. plní-li dlužník peněžitý dluh prostřednictvím poskytovatele platebních služeb, je dluh splněn připsáním peněžní částky na účet poskytovatele platebních služeb věřitele.

16. Podle § 1953 o. z. (1) Nelze-li dluh splnit proto, že věřitel je neznámý nebo nepřítomný, že věřitel odmítl bezdůvodně plnění přijmout, že dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem, nebo z jiných důležitých příčin na straně věřitele, je dlužník oprávněn složit předmět plnění do soudní úschovy. Účelně vynaložené náklady spojené s náhradním splněním jdou k tíži věřitele. (2) O složení předmětu plnění do úschovy vyrozumí soud toho, pro koho se složení stalo, a podle potřeby zařídí jeho zastoupení.

17. Podle § 1968 o. z. dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení. Dlužník není za prodlení odpovědný, nemůže-li plnit v důsledku prodlení věřitele.

18. Podle § 1975 o. z. věřitel je v prodlení, nepřijal-li řádně nabídnuté plnění nebo neposkytl-li dlužníku součinnost potřebnou ke splnění dluhu.

19. Podle § 1970 o. z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujedná-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená.

20. Odvolací soud učinil z uvedených důkazů následující skutková zjištění:

- ze smlouvy o úplatném převodu podílu ze dne 31. 3. 2015, že jako strany smlouvy jsou označeni žalobce coby převodce a žalovaný coby nabyvatel. Podle článku I. smlouvy převodce prohlásil, že je společníkem obchodní společnosti AMZ Financial Group, s. r. o., IČO 26457016 (dále též jen, „Společnost“). Převodce dále prohlásil, že je vlastníkem podílu na této společnosti ve výši 33,5% odpovídajícího peněžitému vkladu do základního kapitálu ve výši 67 000 Kč. Převodce svůj podíl ve Společnosti ve výši 33,5% rozdělil na dvě části, a to na podíl ve výši 16,5% a na podíl ve výši 17%. Podle článku III. touto smlouvou převádí převodce část svého podílu na Společnosti ve výši 16,5% se všemi právy a povinnostmi náležejícími převodci ke dni podpisu této smlouvy, na nabyvatele, tj. na jiného společníka. Podle článku IV. činí sjednaná kupní cena převáděného podílu, stanovená dohodou, 6 069 000 Kč. Podle článku V. odst. 1 kupní cenu ve výši 6 069 000 Kč nabyvatel uhradí převodci tak, že první část kupní ceny ve výši 4 069 000 Kč složí dle smlouvy o správě finančních prostředků a listin ze dne 31. 3. 2015 nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne uzavření této smlouvy do advokátní úschovy, a to bezhotovostním převodem na zvláštní bezúročný depozitní (úschovný) účet advokátní kanceláře [příjmení] a spol., číslo účtu [bankovní účet]. Zbývající část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč uhradí nabyvatel převodci nejpozději do 31. 3. 2017 bezhotovostním převodem na účet vedený u GE Money Bank, a. s., č. ú. [bankovní účet] s tím, že dnem splnění se rozumí datum připsání kupní ceny na shora uvedený účet. Smlouva byla uzavřena podle § 207 a násl. ZOK a podpisy na ní jsou úředně ověřeny;

- z listiny označené jako předžalobní výzva, že ji vystavil zástupce žalobce a adresátem byl žalovaný. Zástupce žalobce žalovanému sdělil, že účet uvedený v článku V. odst. 2 smlouvy o úplatném převodu podílu ve Společnosti ze dne 31. 3. 2015 byl zrušen a jeho klient se momentálně nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Předžalobní výzvou zástupce žalobce žalovaného vyzývá k úhradě již splatné zbývající části kupní ceny 2 000 000 Kč za část podílu na Společnosti, jak vyplývá z výše uvedené smlouvy, a to nejpozději do 11. 5. 2017 na advokátní účet úschov č. [bankovní účet]. Současně zástupce žalobce upozornil žalovaného, že tato výzva je předžalobní výzvou podle § 142 odst. 1 o. s. ř. Výzva byla žalovanému doručena dne 10. 5. 2017, jak vyplývá z připojené dodejky. Přílohou k předžalobní výzvě měla být advokátní plná moc;

- z plné moci ze dne 9. 2. 2017, že ji vystavil žalobce advokátu [jméno] [příjmení], e. č. ČAK 11814, k zastupování ve všech právních věcech a jako zvláštní plnou moc k uplatnění pohledávky vůči [jméno] [jméno], [datum narození], bytem [adresa], a k jednání souvisejícímu. Mgr. [jméno] [příjmení] zmocnění přijal dne 9. 2. 2017;

- z přípisu ve věci: JUDr. [jméno] [příjmení], [datum narození] - předžalobní výzva, že je podepsán žalovaným a [jméno] [příjmení], listina je datována dne 17. 5. 2017, adresátem je zástupce žalobce advokát Mgr. [jméno] [příjmení]. Jednalo se o reakci na předžalobní výzvu ze dne 4. 5. 2017. Žalovaný a [jméno] [příjmení] zástupci žalobce sdělili, že se zavázali zaplatit doplatek ceny za převod obchodního podílu, každý ve výši 2 000 000 Kč, na sjednané číslo účtu ve smlouvě, žádný dodatek ke smlouvě však uzavřen nebyl. Žalovaný i [jméno] [příjmení] uhradili žalobci v hotovosti dne 14. 10. 2015 každý částku 250 000 Kč, a žalovaný dne 3. 8. 2015 částku 1 500 000 Kč na účet č. [bankovní účet]. Jednání žalobce spočívající v udělení mandátu k vymáhání částky 2x 2 000 000 Kč jsou tak žalovaný i [jméno] [příjmení] nuceni vnímat jako podvod a budou se předmětnému nátlaku bránit. Požádali zástupce žalobce s ohledem na identitu jeho klienta a jeho trestní kariéru o úředně ověřenou plnou moc a úředně ověřenou výzvu k úhradě zbylé částky na konkrétní číslo účtu. Dále uvedli, že jsou v nejistotě ohledně okolností na straně věřitele, jelikož je požadována podstatně vyšší částka, ve smlouvě uvedené číslo účtu neexistuje, žalobce není dostupný a příslušná zmocnění nejsou opatřena ověřením. Jsou tak nuceni postupovat tak, že evidovaný závazek vůči žalobci vloží do soudní úschovy;

- z návrhu na přijetí peněžní částky 2 000 000 Kč do úschovy ze dne 19. 5. 2017, že jako složitelé jsou označeni žalovaný a [jméno] [příjmení], jako příjemce žalobce. Návrh byl doručen Obvodnímu soudu pro Prahu 4 dne 19. 5. 2017. Uvedený důvod úschovy je nepřítomnost věřitele; složitelé proto shodně navrhli, aby Obvodní soud pro Prahu 4 vydal z důvodu nepřítomnosti věřitele usnesení, kterým přijme 1) do úschovy od [jméno] [jméno], [datum narození], částku 250 000 Kč, 2) do úschovy od [jméno] [příjmení], [datum narození], částku 1 750 000 Kč;

- z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 9. 8. 2017, č. j. 34 Sd 45/2017-20, že ve věci složitelů, a to žalovaného a [jméno] [příjmení], pro příjemce, který je označen shodně se žalobcem, toho času Věznice Praha - Pankrác, vězeňská služba ČR, vazební věznice Praha - Pankrác, Soudní 988/1, 140 57 Praha, o složení úschovy 2 000 000 Kč, soud rozhodl tak, že přijímá do úschovy dle § 291 z. ř. s. a § 53 odst. 1 o. z. částku 2 000 000 Kč složenou jako splnění závazku dle smlouvy o úplatném převodu podílu ze dne 31. 3. 2015, kterou na základě návrhu ze dne 19. 5. 2017 složili žalovaný a [jméno] [příjmení] pro žalobce. V odůvodnění soud uvedl, že navrhovatelé odůvodnili svůj návrh na přijetí shora uvedené částky 2 000 000 Kč do úschovy tím, že věřitel je nepřítomen. Tvrzeňý důvod úschovy odpovídá důvodům pro přijetí do úschovy soudu uvedený v § 291 z. ř. s. Protože nebyly zjištěny důvody k odmítnutí přijetí či jinému skončení řízení o úschově, soud návrhu na přijetí úschovy vyhověl. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 30. 8. 2017.

21. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, doplněného soudem odvolacím, a dospěl k následujícím závěrům.

22. Dne 31. 3. 2015 byla mezi žalobcem coby převodcem a žalovaným coby nabyvatelem uzavřena smlouva o převodu části podílu ve výši 16,5% ve Společnosti podle § 207 odst. 1 ZOK. Smlouva byla úplatná, sjednaná cena za převedený podíl činila 6 069 000 Kč a měla být uhrazena na dvakrát, tj. nejprve částka 4 069 000 Kč ve lhůtě 10 pracovních dnů ode dne uzavření smlouvy složením do advokátní úschovy, druhá část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč měla být žalovaným uhrazena převodci do 31. 3. 2017 bezhotovostním převodem na číslo účtu ve smlouvě uvedené vedeného GE Money Bank, a. s. Mezi účastníky nebylo sporu o tom (§ 120 odst. 3 o. s. ř.), že v době splatnosti druhé části kupní ceny za podíl ve výši 2 000 000 Kč byl účet uvedený ve smlouvě o převodu podílu zrušen a žalobce se nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody. Přípisem ze dne 4. 5. 2017, doručeným žalovanému dne 10. 5. 2017, právní zástupce žalobce žalovaného požádal, aby mu zbývající část kupní ceny za převod obchodního podílu ve výši 2 000 000 Kč uhradil v náhradní lhůtě do 11. 5. 2017 na advokátní účet úschov čísla uvedeného v předžalobní výzvě. K předžalobní výzvě byla předložena plná moc zástupce žalobce advokáta Mgr. [jméno] [příjmení] ze dne 9. 2. 2017. Přípisem ze dne 17. 5. 2017 žalovaný v reakci na předžalobní výzvu sdělil žalovanému, že mu na dlužnou částku 2 000 000 Kč již uhradil částku 1 750 000 Kč, a to dne 14. 10. 2015 částku 250 000 Kč a dne 3. 8. 2015 částku 1 500 000 Kč. Požádal ho o úředně ověřenou plnou moc a úředně ověřenou výzvu k úhradě zbylé částky na konkrétní číslo účtu a současně mu sdělil, že evidovaný závazek vůči žalobci složí do soudní úschovy. Částku 250 000 Kč složil žalovaný do soudní úschovy dne 19. 5. 2017. Důvodem složení dlužné částky do soudní úschovy byla nepřítomnost věřitele, tj. žalobce. Obvodní soud pro Prahu 4 návrhu o přijetí do úschovy vyhověl a jeho rozhodnutí nabylo právní moci dne 14. 8. 2017, jak má odvolací soud za prokázáno z návrhu na přijetí peněžní částky 2 000 000 Kč do úschovy ze dne 19. 5. 2017 a z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 9. 8. 2017, č. j. 34 Sd 45/2017-20.

23. Judikatura Nejvyššího soudu uvedená žalovaným v odvolání na posuzovanou věc nedopadá, neboť řeší jiné právní otázky než ty, které jsou předmětem posouzení v dané věci.

24. „Ustanovení (§ 1956 o. z. - poznámka odvolacího soudu) se týká dopadu pozdějšího přemístění věřitele. Z povahy věci se toto ustanovení aplikuje pouze v případech, kdy je dlužník povinen u věřitele plnit (tzv. donosnost), a to at' již na základě smluvního ujednání, anebo na základě zákonné úpravy, tj. u peněžitých dluhů (viz § 1955 odst. 1 druhá věta). Pokud se po uzavření smlouvy změní věřitelovo bydliště, sídlo, umístění závodu nebo provozovny, je dlužník povinen na toto nové místo plnit (týká se to i změny účtu věřitele). Nenese však případné zvýšené náklady takového postupu. Jednostranné úkony věřitele (přemístění sídla, provozovny či bydliště) nemohou být dlužníkovi na úkor. Dlužník může po věřiteli požadovat úhradu zvýšených nákladů, které mu v důsledku změny splniště vzniknou. Musí se samozřejmě jednat o náklady nezbytné, které jsou v přímé příčinné souvislosti se změnou splniště (srov. zákonnou formulaci, „tím“ vzniknou). Věřitel nese také zvýšené riziko, které je s novým splništěm spojeno (např. nebezpečnější přeprava horší trasou, delší přepravní čas, a tedy možné zhoršení stavu zboží apod.) Nepochybně však i v těchto případech platí, že dlužník je povinen postupovat poctivě, nezneužívat své právo a eliminovat či alespoň minimalizovat potenciální škody.“ (srov. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 721 – 2054, první vydání, 2014, s. 988 – 989: J. Šilhan).

25. S tímto výkladem ustanovení § 1956 o. z., upravujícím změnu místa plnění u věřitele, se odvolací soud ztotožňuje. V případě, že dle smluvního ujednání má dlužník plnit peněžitý dluh prostřednictvím poskytovatele platebních služeb věřitele, je zřejmé, že se též jedná o tzv. donosnost, tj. že dlužník je povinen plnit u věřitele. Ustanovení § 1956 o. z. tak dopadá i na změnu účtu věřitele po uzavření smlouvy. Žalovaný měl proto za situace, kdy bankovní účet věřitele (žalobce) v době splatnosti druhé splátky, tj. 31. 3. 2017, již neexistoval, zaplatit dlužnou částku 250 000 Kč z právního důvodu smlouvy o převodu podílu ze dne 31. 3. 2015 na advokátní účet úschov uvedený v předžalobní výzvě ze dne 4. 5. 2017, a to do 11. 5. 2017 (náhradní lhůta

k plnění určená žalobcem). K náhradnímu plnění tohoto závazku do soudní úschovy podle § 1953 nebyl důvod, neboť žalovaný ke dni 19. 5. 2017, kdy dlužnou částku 250 000 Kč složil do soudní úschovy, znal číslo účtu, na které mohl ve prospěch věřitele plnit. Pro posouzení důvodu, proč žalovaný složil dlužnou částku 250 000 Kč do soudní úschovy, je rozhodný důvod uvedený v návrhu na přijetí peněžní částky do soudní úschovy a v rozhodnutí soudu o přijetí do úschovy (§ 291 z. ř. s.). V dané věci bylo prokázáno, že tímto důvodem byla nepřítomnost věřitele. Je pravdou, že v době, kdy měl žalovaný žalobci uhradit druhou část ceny podílu (31. 3. 2017) a i v době, kdy měl žalovaný žalobci plnit v náhradní lhůtě (11. 5. 2017), byl žalobce ve výkonu trestu odnětí svobody. Tato skutečnost však žalovanému nebránila, aby dluh splnil na advokátní účet úschov (bezhotovostním převodem).

26. Odvolací soud proto uzavírá, že v dané věci nebyl dán důvod, aby žalovaný plnil žalobci náhradně podle § 1953 o. z., tj. složením částky 250 000 Kč do soudní úschovy. Závazek žalovaného zaplatit žalobci částku 250 000 Kč z právního důvodu smlouvy o převodu podílu ze dne 31. 3. 2015 složením do soudní úschovy dne 19. 5. 2017 tedy nezanikl a nadále trvá, a to i přesto, že usnesení o přijetí plnění do úschovy je pravomocné (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2022, sp. zn. 21 Cdo 3475/2021 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2022, sp. zn. 21 Cdo 3565/2021 a v nich odkazovanou judikaturu, veřejnosti dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu).

27. Požadavek žalovaného v jeho přípisu žalobci ze dne 17. 5. 2017 na předložení úředně ověřené plné moci a úředně ověřené výzvy k úhradě nemá oporu v hmotném právu.

28. Žaloba o zaplacení částky 250 000 Kč z právního důvodu smlouvy o převodu podílu ze dne 31. 3. 2015 je tedy důvodná a soud prvního stupně rozhodl správně, když této části žaloby vyhověl.

29. Žalovaný však, jak správně namítá, není s úhradou předmětné částky v prodlení od 1. 4. 2017, nýbrž až od 12. 5. 2017. Jak již odvolací soud uvedl shora, bankovní účet uvedený ve smlouvě o převodu podílu byl ke dni 31. 3. 2017 zrušen a součinnost k plnění poskytl žalobce žalovanému až v předžalobní výzvě ze dne 4. 5. 2017, ve které sdělil žalovanému nové číslo účtu, na které má plnit, a také mu stanovil náhradní lhůtu k plnění, a to do 11. 5. 2017. Předžalobní výzva byla žalovanému doručena dne 10. 5. 2017, nic mu tedy nebránilo, aby dne 11. 5. 2017 žalobci dlužnou částku uhradil. Ode dne 1. 4. 2017 do 10. 5. 2017 byl tedy věřitel v prodlení podle § 1975 o. z., neboť neposkytl dlužníku součinnost potřebnou ke splnění dluhu. Od 12. 5. 2017, tj. po uplynutí lhůty splatnosti 11. 5. 2017, je v prodlení dlužník podle § 1968 o. z., neboť svůj dluh řádně a včas nesplnil. Ode dne 12. 5. 2017 má tedy žalobce vůči žalovanému nárok na zaplacení úroku z prodlení z dlužné částky 250 000 Kč, a to v zákonné výši (§ 1970 o. z. a § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.).

30. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně pro jeho věcnou správnost potvrdil podle § 219 o. s. ř. co do částky 250 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně ode dne 12. 5. 2017 do zaplacení. Ve zbývajících částech odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žaloba o zaplacení zákonného úroku z prodlení ve výši 8,05% ročně z částky 250 000 Kč ode dne 1. 4. 2017 do 11. 5. 2017, se zamítá, neboť v této části je žaloba nedůvodná.

31. Nákladový výrok je odůvodněn ustanovením § 224 odst. 1 a 2 a § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť žalobce měl neúspěch v poměrně nepatrné části. Za řízení před soudem prvního stupně a první odvolací řízení náleží žalobci odměna za 10 úkonů právní služby po 9 300 Kč a náhrada 10 režijních paušálů po 300 Kč. Dále mu náleží náhrada dvou soudních poplatků po 12 500 Kč, a to za podanou žalobu a první odvolání. Náhrada DPH v sazbě 21% činí z částky 121 000 Kč částku 20 160 Kč, celkem tedy za 2 řízení před soudem prvního stupně a první odvolací řízení činí náhrada nákladů řízení 141 160 Kč. Za druhé odvolací řízení přísluší žalobci odměna za dva úkony právní služby (vyjádření k odvolání a účast na ústním jednání před odvolacím soudem) po

9 300 Kč, náhrada 2 režijních paušálů po 300 Kč a náhrada 21% DPH ve výši 4 032 Kč, celkem tedy za druhé odvolací řízení 23 232 Kč. Celkové náklady žalobce za řízení před soudy obou stupňů činí částku 164 392 Kč.

Poučení:

Do tohoto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Praha 9. prosince 2022

JUDr. Lenka Grollová
předsedkyně senátu